

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA – 4101-017-01/2014

P/14/042

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/042 - Poszukiwanie osób zaginionych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Katarzyna Koziół, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 90653 z dnia 12 czerwca 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie, ul. Wojska Polskiego 2, 43-400 Cieszyn, zwana w dalszej części niniejszego wystąpienia również „KPP” lub „Komendą”.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Komendantem Powiatowym Policji w Cieszynie, zwanym dalej „Komendantem” jest od dnia 1 lutego 2013 r., insp. Krzysztof Chrobak ¹ . (dowód: akta kontroli str. 46)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości² prowadzenie przez kontrolowaną jednostkę poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikację osób lub zwłok, które nie zostały zidentyfikowane³ w okresie od 1 lipca 2012 r. do 22 sierpnia 2014 r.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W KPP Cieszyn czynności w celu odnalezienia osób zaginionych oraz identyfikacji NN zwłok prowadzono, z wyjątkiem stwierdzonych nieprawidłowości, zgodnie z Zarządzeniem Nr 124 Komendanta Głównego Policji z 4 czerwca 2012 r. w sprawie prowadzenia przez Policję poszukiwania osoby zaginionej oraz postępowania w przypadku ujawnienia osoby o nieustalonej tożsamości lub znalezienia nieznanych zwłok oraz szczątków ludzkich⁴ oraz w sposób rzetelny i adekwatny do okoliczności sprawy.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niezakwalifikowaniu osoby zaginionej do I kategorii, pomimo że zachodziły przesłanki określone w zarządzeniu KGP nr 124,
- nie wykonaniu części czynności określonych w zarządzeniu KGP nr 124 przy prowadzeniu działań poszukiwawczych kategorii I,

¹ Poprzednio, od 15 września 2009 r. do 4 stycznia 2013 r., Komendantem Powiatowym Policji w Cieszynie był podinsp. Grzegorz Gładysz. W okresie od 5 stycznia 2013 r. do 31 stycznia 2013 r. obowiązki Komendanta Powiatowego Policji pełnił podinsp. Jacek Bąk.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen częściowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

³ Zwanym dalej NN.

⁴ Dz. Urz. KGP z 2012 r., poz. 29, zwanym dalej „zarządzeniem KGP nr 124”.

- opóźnieniu rozpoczęcia procedury poszukiwania osoby zaginionej za granicą, związanej z przekazaniem do Komendy Wojewódzkiej Policji⁵ wniosku o poszukiwania zaginionego za granicą.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu
faktycznego

Prowadzenie poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacja osób i zwłok należała do obowiązków trzech funkcjonariuszy Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób Wydziału Kryminalnego⁶. Według Kart opisu stanowiska pracy obowiązkiem tych pracowników było m.in. prowadzenie poszukiwań osób zaginionych oraz ewidencji i teczek w tym zakresie, realizacja czynności związanych ze znalezieniem NN zwłok i ujawnionych NN osób oraz prowadzenie ewidencji w tym zakresie, typowanie, pozyskiwanie i współpraca z osobowymi źródłami informacji, współpraca z sądami, prokuraturami, instytucjami rządowymi, pozarządowymi oraz społecznymi, z innymi pionami i jednostkami Policji.

(akta kontroli, str. 3-18)

Zadania z zakresu poszukiwań opiekuńczych oraz zaginionych osób małoletnich zakwalifikowanych do kategorii III, prowadzenie stałego rozpoznania wśród subkultur młodzieżowych i rozpoznanie wśród nieletnich środowisk zagrożonych, należały do obowiązków czterech⁷ funkcjonariuszy Zespołu ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji.

(akta kontroli, str. 32-40)

Naczelnikiem Wydziału Kryminalnego w okresie objętym kontrolą był podinsp. R.G., natomiast Wydziału Prewencji nadkom. M.N. Nadzór nad Wydziałem Kryminalnym sprawował Komendant⁸, natomiast nad Wydziałem Prewencji I Zastępca Komendanta mł. insp. J.B.

(akta kontroli, str. 17-18, 23-24, 43-44)

Prawidłowość prowadzonych poszukiwań oraz identyfikacji zwłok była weryfikowana na bieżąco w formie adnotacji sporządzanych przez Naczelnika Wydziału Kryminalnego oraz Komendanta na kartach nadzoru, o których mowa w § 16 ust. 5 pkt 1 oraz § 40 ust. 2 pkt 1 Zarządzenia nr 124 KGP. W okresie objętym kontrolą nie prowadzono audytów wewnętrznych oraz nie przeprowadzono w KPP kontroli zewnętrznych w powyższym zakresie.

(akta kontroli, str. 50, 208, 223, 229)

Komendant poinformował: „Zgodnie z § 17 pkt 2 zarządzenia nr 124 analizy spraw poszukiwawczych wraz z planem dalszych czynności przesyłano do Wydziału Kryminalnego KWP Katowice.” Odnośnie nadzoru wyjaśnił, że „W ramach sprawowanego nadzoru umiejętności funkcjonariuszy Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji Osób WK KPP Cieszyn są na bieżąco weryfikowane m.in. poprzez okresowe kontrole prowadzonych spraw poszukiwawczych zarówno przez Naczelnika, jak i Komendanta KPP Cieszyn”.

(akta kontroli, str. 50-51)

⁵ Zwanej dalej „KWP”.

⁶ Zadania Wydziału Kryminalnego określił Regulamin Komendy z 18 czerwca 2010 r. oraz Szczegółowe zadania Wydziału Kryminalnego KPP z 30 czerwca 2010 r. Zgodnie z Decyzjami Komendanta Powiatowego Policji w Cieszynie nr pf 1/12 z 1 czerwca 2012 r. oraz nr pf 2/13 z dnia 6 września 2013 r. w sprawie organizacji i realizacji poszukiwań osób przez Komendę Powiatową Policji w Cieszynie i Komisariaty Policji powiatu cieszyńskiego, powołano w Wydziale Kryminalnym KPP w Cieszynie nieetatowy Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób. Koordynatorem Zespołu był nadkom. M.L.

⁷ Zgodnie z kartami opisu stanowisk od 2013 r. W tym jednego od dnia 1 czerwca 2014 r.

⁸ Od dnia 16 lutego 2013 r. Wcześniej nadzór ten sprawował I Zastępca Komendanta mł. insp. J. P.

Koordynator Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób Wydziału Kryminalnego uczestniczył w roku 2013 w szkoleniu organizowanym przez WK KWP Katowice dotyczącym DNA, prowadzonym przez pracownika Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego w Warszawie, natomiast w roku 2014 uczestniczył on w szkoleniu organizowanym przez WK KWP Katowice, prowadzonym przez Państwową Straż Pożarną, dotyczącym metod i zakresu czynności poszukiwawczych osób zaginionych podejmowanych przez ten organ.

(akta kontroli, str. 22, 51)

W dniach 10 stycznia 2012 r. oraz 8 maja 2014 r. ww. Koordynator Zespołu przeprowadził w Komendzie szkolenia z zakresu poszukiwań osób zaginionych, w których wzięli udział funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób, Zespołu ds. Nietleń i Patologii oraz osoby wytypowane z komisariatów podległych KPP (po jednej osobie). W dniach 17.12.2013 r. i 14.01.2014 r. funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób, funkcjonariusze Zespołu ds. Nietleń i Patologii brali udział w szkoleniu prowadzonym przez Wydział Kryminalny KWP w Katowicach dotyczącym systemu alarmowego Child Alert⁹.

(akta kontroli, str. 19-22, 32)

Komendant wyjaśnił „W Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach i jednostkach jej podległych obowiązuje kaskadowy system szkolenia, polegający m.in. na tym, że koordynatorzy zespołów jako osoby wiodące uczestniczą w szkoleniach, a następnie uzyskaną wiedzę przekazują członkom zespołu. Funkcjonariusze Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji Osób WK KPP Cieszyn zostali przeszkoleni przez swojego koordynatora, a z racji codziennej służby, jak i wykonywanych obowiązków na bieżąco wymieniają się wiedzą w przedmiotowym zakresie”.

(akta kontroli, str. 106)

W toku kontroli przekazano funkcjonariuszom Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób Wydziału Kryminalnego, funkcjonariuszom Zespołu ds. Nietleń i Patologii Wydziału Prewencji oraz dyżurnym KPP ankiety dotyczące prowadzenia czynności z zakresu poszukiwań osób zaginionych oraz identyfikacji zwłok. Ustalono, że 73 % funkcjonariuszy dobrze ocenia system szkolenia Policji w zakresie poszukiwań osób zaginionych. 27 % ankietowanych system szkolenia ocenia źle, wskazując na brak szkoleń dotyczących systemu KSIP i czynności w zakresie poszukiwań. 64 % ankietowanych ocenia dostęp do szkoleń centralnych jako wystarczający a 36 % jako niewystarczający. 100% funkcjonariuszy oceniło jako przydatne w codziennej służbie prowadzone szkolenia centralne oraz lokalne.

(akta kontroli, str. 174,176)

Staż pracy w służbie funkcjonariuszy prowadzących czynności poszukiwawcze przedstawia się następująco:

1. Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób:

- Koordynator, ze stażem pracy w służbie od sierpnia 1999 r., zadania z zakresu poszukiwań realizował od czerwca 2010 r.
- Specjalista Zespołu, ze stażem w służbie od marca 2003 r. realizował zadania poszukiwania osób zaginionych od marca 2007 r.,

⁹ Ponadto funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań przeszli wewnętrzne szkolenia podstawowe o profilu ogólnopolicyjnym, operacyjno-dochodzeniowym i prewencyjnym, oraz specjalistyczne m.in. dotyczące dzielnicowych i postępowań przygotowawczych. Funkcjonariusze Zespołu ds. Nietleń przeszli wewnętrzne szkolenia zawodowe podstawowe oraz specjalistyczne z zakresu: prewencji, służb patrolowo-interwencyjnych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania demoralizacji i przestępczości nieletnich i działań podejmowanych na rzecz małoletnich, a także kurs aspirancki o profilu kryminalnym i kurs przewodników psów patrolowo-tropiących.

- Detektyw Zespołu, ze stażem od marca 2004 r., realizował zadania z zakresu poszukiwań od lipca 2009 r.

2. Zespół ds. Nietletnich i Patologii,

- Asystent (Dzielnicy Zespołu dzielnicowych Wydziału Prewencji) ze stażem w służbie od sierpnia 2006 r., realizował zadania z zakresu poszukiwań opiekuńczych i osób małoletnich zakwalifikowanych do kategorii III od czerwca 2014 r.,
- Asystent (Zastępca dyżurnego Zespołu Dyżurnych Wydziału Prewencji) ze stażem w służbie od grudnia 2006 r., realizował zadania z zakresu poszukiwań opiekuńczych i osób małoletnich od czerwca 2012 r.,
- Specjalista Zespołu ds. Nietletnich, ze stażem w służbie od maja 1994 r., realizował te zadania od czerwca 2012 r.,
- Asystent Zespołu, ze stażem od października 1999 r., realizował te zadania od sierpnia 2012 r.

(akta kontroli, str. 19-22, 32)

1. Działania związane z poszukiwaniami osób zaginionych i identyfikacją nieznanych zwłok

Opis stanu
faktycznego

1.1. Poszukiwania osób zaginionych

W okresie od 1 lipca 2012 r. do 1 czerwca 2014 r. Komenda prowadziła 84 sprawy dotyczące poszukiwań osób zaginionych. W tym:

- 10 spraw kategorii I,
- 70 spraw kategorii II¹⁰,
- 4 sprawy kategorii III, w tym jedno porwanie rodzicielskie.

Sprawy kategorii I zostały zakończone w następującym okresie:

- w dniu zgłoszenia – 5 spraw,
- następnego dnia po zgłoszeniu – 2 sprawy,
- w ciągu dwóch dni po zgłoszeniu – 1 sprawa,
- w ciągu trzech dni po zgłoszeniu – 1 sprawa,
- w ciągu 27 dni – 1 sprawa zmieniona z kategorii II na I.

Na 70 spraw kategorii II, 62 zostały zakończone w następującym czasie:

- w dniu zgłoszenia – 13 spraw,
- następnego dnia – 7 spraw,
- od dwóch do siedmiu dni – 26 spraw,
- od 8 do 64 dni – 12 spraw, w tym do 30 dni – 9 spraw,
- powyżej 180 dni – 4 sprawy.

Osiem spraw kategorii II (w tym cztery sprawy dotyczące czterech członków rodziny: nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG oraz 14/13/ZAG, 32/13/ZAG, 33/13/ZAG i 13/14/ZAG) nie zostało zamkniętych do czasu zakończenia niniejszej kontroli. Sprawy te były przedmiotem szczegółowej analizy w niniejszej kontroli.

Wszystkie cztery sprawy kategorii III zostały zakończone - w czasie od 4 do 83 dni.

(akta kontroli, str. 26-30)

¹⁰ W tym spraw 10 spraw kategorii III zamienionych po 30 dniach poszukiwań na kategorię II.

a) Przyjmowanie zawiadomień o zaginięciu osoby

Do kontroli wybrano 19 z 84 spraw związanych z poszukiwaniami osób zaginionych w okresie objętym kontrolą (w tym: 4 sprawy kategorii I, 14 spraw kategorii II, w których cztery sprawy zostały zmienione z kategorii III i jedna sprawa kat. III – porwanie rodzicielskie). W każdym przypadku funkcjonariusze stosownie do postanowień § 4 ust. 1 zarządzenia KGP nr 124 ustalili dane dotyczące m.in. personaliów osoby zaginionej, cech wyglądu zewnętrznego z uwzględnieniem znaków szczególnych, miejsc i okoliczności zaginięcia, stanu zdrowia osoby zaginionej oraz poprzednich oddaleń z miejsca pobytu. W sprawach 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG¹¹, 4/14/ZAG, 22/13/ZAG, 33/13/ZAG, 14/13/ZAG nie ustalono opisu ubioru, a w sprawach nr 22/13/ZAG, 13/14/ZAG, 1/14/ZAG, 33/13/ZAG, 14/13/ZAG, 44/12/ZAG, 47/12/ZAG i 40/12/ZAG nie ustalono informacji na temat przedmiotów posiadanych w czasie zaginięcia, w związku z brakiem przekazania powyższych informacji ze strony zgłaszającego.

(akta kontroli, str. 78, 86, 94-96, 129, 152, 154, 183, 201, 206, 208, 223, 229)

W sprawach nr 13/14/ZAG, 17/14/ZAG, 4/14/ZAG, 30/12/ZAG i 34/13/ZAG nie ustalono grupy krwi zaginionego, gdyż jak wyjaśnił Komendant „Oznaczenie grupy krwi osoby poszukiwanej następuje w przypadku, kiedy osoba zawiadamiająca nie ma żadnych wątpliwości co do stanu faktycznego, w innym przypadku wprowadzenie grupy krwi osoby zaginionej na podstawie jedynie prawdopodobieństwa może przyczynić się do utrudnienia prowadzonych poszukiwań - np. podczas identyfikacji. W wymienionych sprawach osoby składające zawiadomienia o zaginięciach nie posiadały wiedzy na temat grupy krwi osób zaginionych”.

(akta kontroli, str. 167)

W każdej skontrolowanej sprawie, stosownie do § 5 ust. 1 zarządzenia KGP nr 124 zawiadomienie o zaginięciu osoby oraz osoba zaginiona zostały niezwłocznie zarejestrowane w systemie KSIP. W każdym przypadku zarejestrowano uzyskane w momencie rejestracji zaginionego informacje wymienione w § 41 decyzji Nr 167 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie funkcjonowania zestawu centralnych zbiorów informacji tworzących Krajowy System Informacyjny Policji¹² oraz w § 23 ust. 1 decyzji nr 125 Komendanta Głównego Policji z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie funkcjonowania Krajowego Systemu Informacyjnego Policji¹³.

W sprawach 33/13/ZAG, 44/12/ZAG, 47/12/ZAG, 40/12/ZAG, 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG, 25/13/ZAG, 1/14/ZAG, 17/14/ZAG, 4/14/ZAG, 30/12/ZAG, 34/13/ZAG nie zarejestrowano informacji o uzyskanych odciskach linii papilarnych w związku z brakiem wcześniejszego daktyloskopowania osoby zaginionej.

(akta kontroli, str. 210, 223, 231)

W każdej z analizowanych spraw kategorii I dyżurny jednostki Policji rejestrującej osobę zaginioną w ewidencji policyjnej, niezwłocznie poinformował o zaginięciu właściwą komendę rejonową, KWP w Katowicach oraz Komendę Główną Policji¹⁴, zgodnie z § 5 ust. 2 zarządzenia KGP nr 124.

(akta kontroli, str. 211, 232)

¹¹ Sprawy nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG dotyczą czterech członków jednej rodziny.

¹² Dz. Urz. KGP nr 10, poz. 57 ze zm., zwaną dalej „decyzją KGP nr 167”.

¹³ Dz. Urz. KGP z 2013 r., poz. 28, zwaną dalej „decyzją KGP nr 125”.

¹⁴ Zwaną dalej „KGP”.

W sprawie o sygnaturze 32/13/ZAG osoba zaginiona chorowała na padaczkę, chorobę neurologiczną oraz posiadała stany depresyjne. Przy przyjmowaniu zawiadomienia przez funkcjonariusza Komisariatu Policji w Skoczowie nadano tej osobie kategorię II. Następnego dnia przekazano sprawę do Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji KPP w Cieszynie, który przejął sprawę, nie dokonując zmiany kategorii. Sprawę opisano poniżej jako nieprawidłowość.

W pozostałych przypadkach osoby zaginione zostały zakwalifikowane do kategorii zgodnie z postanowieniami zarządzenia KGP nr 124.

(akta kontroli, str. 211-212, 224, 232)

b) Sposób i zakres prowadzenia poszukiwań, z wyłączeniem porwań rodzicielskich

Analiza wszystkich 18 spraw wybranych do kontroli wykazała, że funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji oraz Zespołu ds. Nietelnich i Patologii przeprowadzili czynności wymagane zarządzeniem KGP nr 124 w terminach wynikających z tego zarządzenia. W przypadku kategorii I czynności były przeprowadzone niezwłocznie, skutecznie, doprowadzając do szybkiego odnalezienia osób zaginionych. Przy kategorii II i III czynności prowadzono bez zbędnej zwłoki i systematycznie. Ponadto NIK zauważa, że w skontrolowanych sprawach kategorii II i III podejmowano także, w zależności od okoliczności sprawy, niektóre czynności przewidziane w zarządzeniu KGP nr 124 do przeprowadzenia przy poszukiwaniach kategorii I, tj. dokonywanie sprawdzeń w szpitalach, noclegowniach, publikacje w środkach masowego przekazu. W 17 sprawachteczka poszukiwania zawierała wymagane w § 16 ust. 5 zarządzenia KGP nr 124 dokumenty. W jednym przypadku (sprawa kategorii I nr 30/12/ZAG) teczka nie zawierała karty nadzoru oraz planu czynności w związku z wpływem sprawy do Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji w dniu, kiedy sprawa była już nieaktualna (zgłoszenie zaginięcia w dniu 4 sierpnia 2012 r. – odnalezienie zaginionego i wpływ sprawy do Zespołu w dniu 6 sierpnia 2012r).

(akta kontroli, str.85, 121, 131, 149, 157, 162, 173, 179, 203, 212-218, 224-226, 229, 233-236)

W trzech analizowanych sprawach nr 33/13/ZAG, 14/13/ZAG i 32/13/ZAG pobrany materiał biologiczny przekazano do Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego¹⁵ celem oznaczenia kodu genetycznego i porównania go z danymi w Bazie Danych DNA. W sprawie 33/13/ZAG materiał przekazano do CLK w dniu 18 czerwca 2014 r. Do dnia zakończenia kontroli¹⁶ KPP nie uzyskała informacji w tym zakresie. W sprawie nr 14/13/ZAG materiał genetyczny przekazano do CLK w dniu 11 października 2013 r. W dniu 25 lutego 2014 r., tj. po 137 dniach, otrzymano wyniki negatywne, czyli nie odnaleziono w Bazie Danych DNA materiału biologicznego zaginionego. W sprawie 32/13/ZAG materiał genetyczny przekazano do CLK w dniu 28 listopada 2013 r. W dniu 10 lipca 2014 r., tj. po 223 dniach, otrzymano również wynik negatywny¹⁷.

(akta kontroli, str. 225, 233-235, 268)

Ustalono, że w 11 sprawach nie zlecono w trybie § 9 ust. 1 pkt 12 i ust. 2 pkt 4 zarządzenia KGP nr 124 oznaczenia kodu materiału biologicznego: w sprawie

¹⁵ Zwanego dalej „CLK”.

¹⁶ Do dnia 22.08.2014 r.

¹⁷ W dniu 4.01.2014 r. kontaktowano się z CLK w związku z brakiem wyników. Otrzymano odpowiedź, że analizy jeszcze nie sporządzono. KPP nie dokonała rozeznania wśród innych laboratoriów odnośnie krótszego czasu oczekiwania na wyniki.

nr 25/13/ZAG (kat. I) w związku z zakończeniem poszukiwań w ciągu dwóch miesięcy i wiedzą co do prawdopodobnego miejsca pobytu, w sprawie nr 1/14/ZAG (kat. I) w związku z odnalezieniem zaginionego następnego dnia po zgłoszeniu zaginięcia, w sprawie 4/14/ZAG (kat. I) w związku z odnalezieniem zaginionego po dwóch dniach, w sprawie nr 22/13/ZAG (kat. II) w związku z kontaktem z matką zaginionego i wiedzą o miejscu jego przebywania za granicą, w sprawie nr 47/12/ZAG (kat. II) w związku z brakiem osób bliskich oraz w sprawach nr 17/14/ZAG i 13/14/ZAG (kategorie II) - z uwagi na fakt, że sprawy trwały osiem dni.

W sprawach poszukiwanej rodziny (nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG) nie zlecono oznaczenia kodu genetycznego materiału biologicznego z uwagi na brak możliwości jego pobrania.

(akta kontroli, str. 108-109, 240)

Niezastosowanie ww. procedury w przypadku poszukiwanej rodziny zdaniem NIK było uzasadnione. Natomiast w sprawie kategorii I nr - 25/13/ZAG nie wykonano wszystkich czynności, o których mowa § 9 ust. 1 zarządzenia Nr 124, co opisano poniżej jako nieprawidłowość.

(akta kontroli, str. 212-213, 233)

W każdej analizowanej sprawie dokonywano typowania zarejestrowanych w KSIP danych dotyczących osoby zaginionej z zarejestrowanymi w tym systemie danymi o ujawnionych NN zwłokach.

(akta kontroli, str. 222, 227, 238)

Odnosnie skutecznego typowania NN zwłok Komendant poinformował że „(...) system posiada taką możliwość, typowanie to jest czasochłonne i aby było skuteczne wymaga wprowadzenia do „warunków” maksymalnej ilości zebranych danych dotyczących naszej identyfikacji, m.in. czasookres, płeć, przybliżony wiek itp., a następnie odrębnego – indywidualnego przejrzania wybranych przez system rekordów. Do typowania NN zwłok w systemie służy zakładka „okoliczności”, gdzie po wprowadzeniu określonych warunków można uzyskać zbiorcze bądź szczegółowe dane dotyczące niezidentyfikowanych zwłok. Typowania NN zwłok dokonują jedynie funkcjonariusze powołanej do identyfikacji komórki, w przypadku KPP Cieszyn – Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji Osób”.

(akta kontroli, str. 195)

Odnosnie typowania przez system KSIP osób zaginionych Komendant poinformował, że „(...) nie ma takiej możliwości jak przy identyfikacji NN zwłok. W zależności od potrzeb, w poszczególnych bazach systemu oraz innych – współdziałających, takich jak Noe¹⁸, SiS¹⁹, CEL²⁰, REGON, Cepik²¹, SiO²², KCIK²³ i innych – istnieje możliwość wyszukania danych dotyczących osoby zaginionej, np. pojazdów którymi dysponuje, rejestracji procesowych, legitymowań, kontaktów, związków przestępczych itp. - jedynym warunkiem powodzenia tych sprawdzeń jest wcześniejsze wprowadzenie do bazy w/w informacji. Dane uzyskane z systemu dotyczące osób zaginionych są indywidualnie przypisane do konkretnych osób i nie polegają na typowaniu. Policja uzyskując informacje np. o kontaktach, pojazdach którymi przemieszczał się zaginiony, miejscach legitymowania może na tej

¹⁸ Centralna Baza Danych Osób Pozbawionych Wolności.

¹⁹ System Informacyjny Schengen.

²⁰ Centralna Ewidencja Ludności.

²¹ Centralna Ewidencja Pojazdów i Kierowców.

²² System Informacji Operacyjnych.

²³ Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych.

podstawie dokonywać sprawdzeń uzyskanych informacji poprzez fizyczne ich weryfikowanie. Niewątpliwie w przypadku osób wcześniej notowanych system KSIP jest przydatny podczas poszukiwań osoby. W przypadku gdy osoba zaginiona nie była nigdy wcześniej w żaden sposób rejestrowana, nie ma możliwości uzyskania innych informacji niż tych zawartych w CEL, tj. dane osobowe, adresy stałe i czasowe, nr dowodu osobistego, paszportu itp.”.

(akta kontroli, str. 195)

Oдноśnie skuteczności systemu KSIP 36 % ankietowanych ocenia go jako skuteczny a 64% ankietowanych ocenia zdolność tego systemu do typowania NN osób i NN zwłok jako skuteczny ale czasochłonny, wymagający wieloletniej praktyki i doświadczenia.

(akta kontroli, str. 175-176)

W sprawie nr 25/13/ZAG Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji dokonał zmiany kategorii II, którą nadano w KP w Ustroniu przy przyjmowaniu zgłoszenia na kategorię I, w związku ze stanem zdrowia osoby zaginionej. W czterech analizowanych sprawach kategorii III, w związku z upływem 30 dni od dnia wszczęcia poszukiwań, zmieniono kategorię III na II zgodnie z §10 ust. 3 zarządzenia KGP nr 124.

(akta kontroli, str. 73, 75, 96, 98, 149, 152, 179, 183, 199, 203, 206, 210, 225)

Poszukiwania osób małoletnich kategorii III zgodnie z §10 ust. 4 zarządzenia KGP nr 124, przez pierwsze 30 dni prowadzone były przez Zespół ds. Nieletnich i Patologii. Wszystkie analizowane sprawy kategorii III - nr 33/13/ZAG, 47/12/ZAG, 40/12/ZAG, 13/14/ZAG dotyczyły ucieczek małoletnich z domów dziecka lub domów pomocy rodzinie. Dwie z czterech spraw nie zostały zakończone, w pozostałych czynności poszukiwawcze zakończyły się po 212 i 269 dniach i prowadzone były po upływie 30 dni od dnia zgłoszenia przez Zespół ds. Poszukiwań. Czynności prowadzone w pierwszych 30 dniach od dnia zgłoszenia zaginięcia przez Zespół ds. Nieletnich i Patologii, tj. sprawdzenia w bazach policyjnych, sprawdzenia w miejscach grupowania się nieletnich, oraz powiadamiania Sądu Rejonowego (Wydziału Rodzinnego i Nieletnich) o samowolnym oddaleniu się osoby małoletniej w wyniku ucieczki z domu rodzinnego lub domu dziecka, prowadzone były bez zbędnej zwłoki, a pierwsze czynności po zgłoszeniu przeprowadzano w dniu zgłoszenia.

(akta kontroli, str. 73-77, 96-99, 149-153, 179-184, 199-228)

W pięciu analizowanych sprawach (25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG, 25/13/ZAG) wystąpiły przypadki poinformowania Komendy w sprawach poszukiwań osób zaginionych. W każdym przypadku funkcjonariusze prowadzący sprawę weryfikowali uzyskane informacje.

- W sprawach poszukiwanej rodziny (nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG) do KPP wpłynęły dwie informacje z Fundacji Itaka, która przekazała Komendzie, uzyskane od osób trzecich, prawdopodobne informacje na temat zaginionej rodziny. KPP dokonała sprawdzeń powyższych informacji z pomocą jednostek Policji właściwych terytorialnie. W jednym przypadku informacje okazały się nie związane z osobami zaginionymi, w drugiej sprawie, gdzie Komenda wysłała pismo do Wydziału Kryminalnego KPP w Brzegu w dniu 7 lutego 2014 r. do końca trwania niniejszej kontroli KPP nie otrzymała odpowiedzi.

(akta kontroli, str. 212-218)

Komendant poinformował, że „W dniu 8 lipca 2014 r. wystosowano monit, celem przyspieszenia czynności. W ocenie prowadzącego postępowanie informacja ta (jak i wiele innych przekazywanych z ITAKA) jest mało realna i trudna do zweryfikowania – informatorka jechała autobusem 18/19 grudnia 2013 r., a informację do ITAKA przekazała po ponad miesiącu w dniu 27 stycznia 2014 r.”

(akta kontroli, str. 110)

- W sprawie nr 25/13/ZAG Komenda pozyskała informacje na temat przebywania zaginionej za granicą, na podstawie przekazanych jej przez rodzinę publikacji prasowych, w których przedstawiono polską rodzinę mieszkającą w Niemczech. Po potwierdzeniu tożsamości przez Ambasadę Polską w Niemczech zakończono sprawę poszukiwań.

(akta kontroli, str. 212-218)

W przypadku analizowanych spraw kategorii II (nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG i 14/13/ZAG), które nie zakończyły się po upływie roku, zgodnie z § 17 ust. 1 i 2 zarządzenia KGP nr 124 sporządzono i przesłano do Wydziału Kryminalnego KWP w Katowicach analizę i ocenę wykonywanych w sprawie czynności poszukiwawczych wraz z wnioskami i planem dalszego prowadzenia poszukiwań.

(akta kontroli, str.219,225-226)

W analizowanych sprawach nie wystąpiły przypadki nie odnalezienia osoby zakwalifikowanej do kategorii I i w związku z tym nie było potrzeby sporządzania co 3 miesiące, w okresie pierwszego roku od dnia wszczęcia poszukiwań oraz po upływie kolejnego roku, analizy i oceny wykonywanych w sprawie czynności poszukiwawczych wraz z wnioskami i planem dalszego prowadzenia poszukiwań stosownie do §17 ust. 3 zarządzenia nr 124.

(akta kontroli, str. 75, 80, 88, 125)

c) Poszukiwania obywateli polskich za granicą

W okresie objęty kontrolą wystąpiły trzy przypadki (sprawa rodziny: nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG oraz 25/13/ZAG i 47/12/ZAG), w których w trakcie działań poszukiwawczych uzyskano informację wskazującą na pobyt osób zaginionych na terenie innego państwa należącego do obszaru Schengen.

W każdym przypadku, zgodnie z § 13 ust. 2 i 4 zarządzenia KGP nr 124 policjant prowadzący poszukiwania wystąpił, za pośrednictwem Wydziału Wywiadu Kryminalnego KWP w Katowicach, do KGP z wnioskiem o wszczęcie poszukiwania za granicą.²⁴

(akta kontroli, str. 73-77, 91-95, 203-207, 212-222)

- Sprawa rodziny (nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG – zgłoszenie zaginięcia z 6 lipca 2012 r.) nie została zakończona pomimo posiadania przez KPP wiedzy o prawdopodobnym przebywaniu zaginionych na terenie Hiszpanii i kontakcie e-mailowym z zaginionym, gdyż postanowienia § 18 ust. 1 pkt 1-7 zarządzenia nr 124 uniemożliwiają zamknięcie sprawy w zaistniałej sytuacji.

(akta kontroli, str. 91-95, 208-222)

²⁴ Zgodnie z § 13 ust. 4 zarządzenia KGP nr 124 gdy zaginięcie osoby ma związek z wyjazdem na terytorium państwa należącego do obszaru Schengen Policjant prowadzący poszukiwanie osoby zaginionej przesyła za pośrednictwem KWP, do KGP informację w celu jej przekazania do państwa Schengen. Funkcjonariusze Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji przesyłali w każdym przypadku wniosek o wszczęcie poszukiwań, o którym mowa w § 13 ust. 2 ww. zarządzenia

Komendant wyjaśnił, że „Zgodnie z § 18 pkt 1 ppkt 1-7 zarządzenia nr 124 zakończenie sprawy poszukiwawczej rodziny (...) nie było formalnie możliwe. Nawiązanie kontaktu mailowego z osobą podającą się za zaginionego nie stanowi podstawy do zakończenia poszukiwań, bowiem zgodnie z § 18 pkt 1 ppkt 1 zakończenie poszukiwania osoby zaginionej następuje, gdy odnaleziono osobę zaginioną lub jej zwłoki, przy czym przez odnalezienie osoby należy rozumieć nawiązanie z nią bezpośredniego osobistego kontaktu przez policjanta lub funkcjonariusza innych służb, a w przypadku odnalezienia osoby zaginionej za granicą nawiązanie z nią bezpośredniego osobistego kontaktu przez pracownika właściwego przedstawicielstwa dyplomatycznego Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskania od zagranicznych władz informacji o odnalezieniu osoby. Celem zakończenia powyższej sprawy z uwagi na nawiązanie kontaktu mailowego z osobą podającą się za zaginionego prowadzono z ww. osobą korespondencję mailową w której wielokrotnie wskazywano prawne możliwości zakończenia poszukiwań. Zalecono stawiennictwo w najbliższym przedstawicielstwie dyplomatycznym Rzeczypospolitej Polskiej, celem złożenia stosownego oświadczenia. Wszystkie przedstawicielstwa dyplomatyczne Rzeczypospolitej Polskiej na terenie Hiszpanii tj. kraju, który ww. osoba podawała za miejsce przebywania, powiadomiono o możliwości zgłoszenia się zaginionego. Ww. nie stawił się jednak w żadnej z placówek, prawdopodobnie dlatego, że jest poszukiwany przez hiszpańskie organy ścigania, a kontakt mailowy urwał się. (...) W sprawie poszukiwań Państwa (...) policja nie posiada pewnej informacji o miejscu ich pobytu, są tylko przypuszczenia, że rodzina przebywa na terenie Hiszpanii lub Anglii. Wszelkie uzyskiwane informacje o miejscu ich pobytu natychmiast są przekazywane do Wydziału Wywiadu Kryminalnego KWP w Katowicach, skąd są przekazywane dalej –zgodnie z procedurami w tego typu przypadkach”.

(akta kontroli, str. 51, 168)

- Sprawa nr 25/13/ZAG (zgłoszenie zaginięcia z 10.07.2013 r.) zakończyła się w dniu 6 sierpnia 2013 r. w wyniku potwierdzenia przez Ambasadę RP w Niemczech miejsca pobytu zaginionej na terenie Niemiec. Miejsce pobytu ustalono na podstawie informacji prasowych, w których Górnośląskie Towarzystwo Charytatywne podało adres przebywania zaginionej.

(akta kontroli, str. 73-77, 212-218)

- Sprawa nr 47/12/ZAG małoletniego, który uciekł z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego (zgłoszenie zaginięcia z 11 października 2012 r.) została zakończona po potwierdzeniu informacji uzyskanych w dniu zgłoszenia o prawdopodobnym przebywaniu zaginionego u matki na terenie Włoch. W wyniku sprawdzenia portalu społecznościowego ustalono, że widnieją na nim zdjęcia poszukiwanego z terenu Włoch. Sprawę zakończono w dniu 11 czerwca 2013 r. po wycofaniu poszukiwań przez zgłaszającego zaginięcie, w związku z kontaktem telefonicznym z matką zaginionego, która przebywa we Włoszech.

W sprawie tej przekazano do KWP w Katowicach wniosek o wszczęcie poszukiwań za granicą z opóźnieniem, co opisano poniżej jako nieprawidłowość.

(akta kontroli, str. 203-207, 223-227)

d) Porwania rodzicielskie

W okresie objętym kontrolą KPP prowadziła jedną sprawę kategorii III dotyczącą porwania rodzicielskiego²⁵. Analiza tej sprawy (nr 35/12/ZAG) wykazała, że czynności przeprowadzono zgodnie z §9 ust. 3 zarządzenia KGP Nr 124, tj. powiadomiono Sąd Rejonowy o wszczęciu poszukiwań osoby małoletniej oraz poinformowano osobę zawiadamiającą o zaginięciu o zasadności osobistego zwrócenia się do sądu rodzinnego z wnioskiem o wskazanie sposobu dalszego postępowania w przypadku ustalenia miejsca pobytu małoletniej osoby zaginionej. Sprawa została zakończona pod 26 dniach od momentu zgłoszenia porwania w trybie § 18 ust. 1 pkt 2 , tj. ustalono miejsce pobytu dziecka.

(akta kontroli, str. 113-117)

e) System alarmowy Child Alert²⁶

W okresie objętym kontrolą²⁷ Komendant nie wnioskował o uruchomienie systemu Child Alert. W żadnej ze skontrolowanych spraw nie występowały kryteria konieczne do jego uruchomienia. 100 % ankietowanych uważało, że procedura zastosowania systemu jest przejrzysta.

(akta kontroli, str. 50, 175, 208-219)

1.2. Identyfikacja NN zwłok

W okresie objętym kontrolą Komenda prowadziła dwie sprawy dotyczące identyfikacji NN zwłok. Obydwie sprawy zakończyły się identyfikacją zwłok: sprawa nr 2/12/NZ z 2 lipca 2012 r. została zakończona w dniu 23 lipca 2013 r., natomiast sprawa nr 1/14/NZ z 24 marca 2014 r. zakończyła się w dniu 25 lipca 2014 r.

Analiza powyższych spraw wykazała, że czynności związane z identyfikacją NN zwłok zostały przeprowadzone zgodnie z zarządzeniem KGP nr 124. Ustalono, że stosownie do § 31 ust. 1 ww. zarządzenia na miejscu znalezienia zwłok dokonano m.in. oględzin NN zwłok i miejsca ich znalezienia, wykonano zdjęcia NN zwłok, a dane dotyczące NN zwłok zostały wprowadzone do KSIP w terminach oraz szczegółowości wymaganej, obowiązującą w czasie ujawnienia tych zwłok decyzją KGP nr 167 oraz decyzją KGP nr 125.

W obu sprawach ze względu na stan w jakim znajdowały się zwłoki (zwęglenie oraz rozkład zupełny), na miejscu ujawnienia zwłok nie pobrano odbitek linii papilarnych ani próbek materiału biologicznego w celu przeprowadzenia analizy DNA. Materiał ten, zgodnie z § 34 ust. 1 pkt 3 zarządzenia KGP nr 124 w obu sprawach pobrano podczas sekcji zwłok i na podstawie postanowienia prokuratury rejonowej przekazano do Instytutu Ekspertyz Sądowych w Krakowie²⁸ w celu przeprowadzenia analizy DNA. Ponadto w obu przypadkach zabezpieczono czaszki denatów do badań antropometrycznych i antroposkopijnych i przekazano je do IES w celu odtworzenia wizerunku osób zaginionych.

(akta kontroli, str. 30, 133-136, 144-148, 208-212, 229-232)

²⁵ Stosownie do postanowień § 2 zarządzenia KGP nr 124 „porwanie rodzicielskie” jest sytuacją, w której jedno z rodziców lub opiekunów posiadających pełną władzę rodzicielską bez woli i wiedzy drugiego z nich pod pretekstem krótkotrwałego pobytu wywozi lub zatrzymuje osobę małoletnią na stałe, pozbawiając tym samym drugiego rodzica lub opiekuna posiadającego pełną władzę rodzicielską możliwości utrzymywania kontaktu z małoletnim w przysługującym mu zgodnie z prawem zakresie.

²⁶ Stosownie do § 2 ust. 1 pkt 21 Child Alert to system wsparcia poszukiwań uprowadzonych i zaginionych osób małoletnich, mający na celu natychmiastowe poinformowanie jak największej liczby osób o prowadzonych przez Policję poszukiwaniach osoby małoletniej za pośrednictwem mediów interaktywnych oraz środków masowego przekazu, w szczególności: telewizji, Internetu, radia, tablic reklamowych.

²⁷ Wejście w życie zmian do Zarządzenia KGP nr 124 dotyczących m.in. systemu Child Alert nastąpiło w dniu 20.11.2013 r.

²⁸ Zwanego dalej „IES”.

W sprawie nr 1/14/NZ pobrany podczas sekcji zwłok materiał biologiczny w dniu 25 marca 2014 r. przekazano do prokuratury w związku z tym, że jednocześnie prowadzone było przez nią postępowanie przygotowawcze, a ta przekazała materiał do IES w dniu 2 czerwca 2014. W dniach 6 maja 2014 r. i 12 maja 2014 r. pobrano materiał biologiczny od wytypowanych jako prawdopodobnych rodziców denata i 13 maja 2014 r. przekazano go do prokuratury. Opinia IES stwierdzająca wysokie na 99,99% prawdopodobieństwo, że wytypowane osoby były rodzicami denata wpłynęła (z KP w Wiśle) do KPP w dniu 25 lipca 2014 r. Od dnia ujawnienia zwłok (24 marca 2014 r.) do dnia oznaczenia DNA (data opinii to 9 lipca 2014 r.) upłynęło 106 dni.

(akta kontroli, str. 144-148)

W sprawie nr 2/12/NZ pobrany podczas sekcji zwłok materiał biologiczny w dniu 3 lipca 2012 r. przekazano do prokuratury, w związku z tym, że jednocześnie prowadzone było przez nią postępowanie przygotowawcze, a ta przekazała materiał do IES w dniu 7 sierpnia 2012 r. Pobrany w dniu 11 lipca 2012 r. materiał biologiczny od wytypowanej jako prawdopodobna matka denata przekazano do IES, celem porównania. Opinia IES stwierdzająca wysokie na 99,99% prawdopodobieństwo, że wytypowana osoba była matką denata wpłynęła (z KP w Skoczowie) do KPP w dniu 23 lipca 2013 r.²⁹ Od dnia ujawnienia zwłok (3 lipca 2012 r.) do dnia oznaczenia DNA (data opinii 6 maja 2013 r.) upłynęło 307 dni, w tym między przekazaniem materiału biologicznego do IES a sporządzeniem tej opinii upłynęło 272 dni.

(akta kontroli, str. 133-136)

Komendant wyjaśnił, że w sprawach 1/14/NZ i 2/12/NZ nie kontaktowano się z Instytutem Ekspertyz Sądowych w Krakowie. Równolegle do prowadzonej identyfikacji NN zwłok toczyło się bowiem śledztwo prokuratorskie i to Prokuratura Rejonowa w Cieszynie – z którą był stały kontakt - na bieżąco monitorowała przebieg czynności – w tym prowadzonej ekspertyzy.

(akta kontroli, str. 166)

W związku z toczącym się postępowaniem przygotowawczym prokuratury, policjanci prowadzący identyfikację NN zwłok nie zlecali oznaczenia kodu genetycznego materiału biologicznego pobranego na miejscu ujawnienia NN zwłok, pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 34 zarządzenia KGP nr 124. NIK zauważyła, że pobranie podczas sekcji zwłok materiału na zlecenie prokuratury i przekazanie przez nią materiału do IES oraz zlecenie tej czynności przez policjanta byłoby dublowaniem tej samej czynności, to jednak zdaniem NIK w celu realizacji postanowień zarządzenia KGP nr 124, KPP powinna monitorować prowadzenie powyższych spraw przez prokuraturę. Brak monitoringu ze strony KPP może wskazywać na brak lub utrudnioną współpracę obu podmiotów.

(akta kontroli, str. 130-136, 144-148)

Odnosnie monitorowania spraw w Prokuraturze Rejonowej w Cieszynie Zastępca Komendanta mł. insp. J.B. wyjaśnił „WK KPP Cieszyn jak i komisariaty podległe są w stałym kontakcie z PR Cieszyn, jednak gospodarzem postępowania przygotowawczego jest prowadzący prokurator, którego funkcjonariusze policji „nie ponaglają”.

(akta kontroli, str. 269)

²⁹ Opinia wpłynęła do Prokuratury Rejonowej w Cieszynie w dniu 11.06.2013 r.

W obu sprawach, w związku z oznaczeniem DNA i prawidłowym wytypowaniem rodzin, nie wprowadzono DNA do Bazy DNA prowadzonej przez KGP.

(akta kontroli, str. 135, 146)

Po ujawnieniu NN zwłok prowadzono czynności, o których mowa w § 34 ust. 1 Zarządzenia Nr 124 stosownie do okoliczności sprawy i bez zbędnej zwłoki. W obu sprawach identyfikacja nastąpiła po uzyskaniu, w ciągu miesiąca od ujawnienia zwłok, informacji od osób posiadających wiedzę na temat denata oraz po potwierdzeniu tożsamości w wyniku oznaczenia DNA i prawidłowego wytypowania rodziny, stosownie do § 34 ust. 1 pkt 2 zarządzenia KGP Nr 124. W obu przypadkach odnalezione zwłoki nie były zwłokami osób zgłoszonych wcześniej jako zaginione.

Teczki identyfikacji zwłok obu spraw zawierały dokumenty wymagane w § 40 ust. 2 zarządzenia KGP nr 124, oprócz karty daktyloskopijnej w związku z niepobrażeniem odbitek linii papilarnych.

(akta kontroli, str. 133-136, 144-148, 208-212, 229-232)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Przejmując w dniu 4 września 2013 r. z Komisariatu Policji w Skoczowie, od policjanta sporządzającego zawiadomienie o zaginięciu, sprawę nr 32/13/ZAG - zaginięcia osoby chorej na padaczkę, chorobę neurologiczną oraz posiadając wiedzę o jej stanach depresyjnych, Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji nie zamienił kwalifikacji kategorii II na kategorię I pomimo, że zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 2 lit. c zarządzenia nr 124 KGP w razie stwierdzenia okoliczności uzasadniających podejrzenie zagrożenia dla jej życia, zdrowia lub wolności, w szczególności jeśli jest to osoba, która z powodu choroby, upośledzenia umysłowego lub innego zakłócenia czynności psychicznych nie może kierować swoim postępowaniem albo wymaga opieki lub pomocy innych osób, należy taką osobę zakwalifikować do I kategorii osób zaginionych.

Tymczasem w sprawie nr 25/13/ZAG dotyczącej również osoby chorej na padaczkę i ubezwłasnowolnionej postanowieniem sądu, gdzie w dniu rejestracji funkcjonariusz Komisariatu Policji w Ustroniu zakwalifikował osobę do kat. II, następnego dnia po wpłynięciu do KPP Zespół ds. Poszukiwań i identyfikacji dokonał zmiany kwalifikacji na kategorię I.

(dowód: akta kontroli, str. 137-138, 211-212, 232, 235)

Funkcjonariuszka Policji prowadząca sprawę wyjaśniła, że „(...) Biorąc pod uwagę okoliczności zaginięcia pana (...), a także poprzedzające to zaginięcie fakty, policjant z KP Skoczów przyjmujący zawiadomienie zakwalifikował zdarzenie do kategorii II. Po przesłaniu materiałów do Zespołu d/s Poszukiwań KPP Cieszyn i po zapoznaniu się z nimi, wdrożono w sprawie czynności odpowiadające wymaganym w kategorii I – zgodnie z Zarządzeniem 124 KGP. Nie dokonano jedynie formalnej zmiany w systemie. W obecnej chwili, w przypadku wątpliwości policjanta przy przyjmowaniu zawiadomień o zaginięciu, ma on obowiązek konsultować się z Zespołem ds. Poszukiwań KPP Cieszyn oraz Naczelnikiem WK KPP Cieszyn, co wynika z polecenia Komendanta KPP Cieszyn – aby w przyszłości uniknąć podobnych sytuacji”.

(dowód: akta kontroli, str. 162)

Naczelnik Wydziału Kryminalnego wyjaśnił „Informuję, że nie zmieniono kwalifikacji kategorii II na I z uwagi na brak okoliczności, które realnie

uzasadniałyby podejrzenie popełnienia na szkodę zaginionego (...) przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności, albo uzasadniających podejrzenie zagrożenia dla jego życia, zdrowia lub wolności. Z całokształtu zebranego dotychczas materiału nie wynika również, aby wymieniony nie mógł kierować swoim postępowaniem, bądź wymagał opieki, albo pomocy innych osób, na co wskazuje także fakt zgłoszenia zaginięcia osoby po niemal dobie od jego wyjścia z domu. Nadmieniam jednakże, iż po przejęciu z KP Skoczów w dniu 04.09.2013 r. do dalszego prowadzenia sprawy dot. zaginięcia w/w, funkcjonariusze Wydz. Kryminalnego tut. KPP z uwagi na jej charakter podjęli do realizacji czynności w sprawie, jak w przypadku zaginięcia osoby zakwalifikowanej do kategorii I."

(dowód: akta kontroli, str. 178)

Komendant wyjaśnił, że „W przypadku zaginięcia (...) policjant przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu osoby zakwalifikował je do kategorii II. Po wpłynięciu materiałów do KPP Cieszyn i zapoznaniu się z nimi wnikliwie, a w szczególności po przeprowadzeniu wywiadu wśród rodziny uznano – iż należy wykonać w sprawie czynności jak do kategorii I. Faktem jest, że fizycznie nie dokonano zmiany w systemie, jednakże wszelkie podjęte działania odpowiadały tym wymaganiom przy prowadzeniu poszukiwań kategorii I."

(dowód: akta kontroli, str. 167)

Najwyższa Izba Kontroli potwierdza powyższe wyjaśnienia dotyczące prowadzenia czynności w sprawie zgodnie z § 9 ust. 1 zarządzenia KGP nr 124, czyli tak jak w przypadku przyjęcia zawiadomienia kategorii I, jednakże w ocenie NIK, niezakwalifikowanie osoby zaginionej do kategorii I spowodowało, że sprawa zaginięcia nie została przekazana do komórki właściwej do spraw poszukiwań i identyfikacji osób w Biurze Kryminalnym Komendy Głównej Policji, co mogło mieć wpływ na fakt, że do dnia zakończenia niniejszej kontroli, osoba ta nie została odnaleziona.

(dowód: akta kontroli, str.169-173, 236)

W powyższej sprawie Komendant Komisariatu Policji w Skoczowie wyjaśnił, że „Przyjęte zawiadomienie o zaginięciu zostało zakwalifikowane do kategorii II przez funkcjonariusza przyjmującego jako, że w jego ocenie i z relacji zawiadamiającej nie istniało realne zagrożenie życia, zdrowia dla osoby zaginionej. Zaginiony wg oświadczenia zgłaszającej miał pełną zdolność do samodzielnej egzystencji i nie wymagał sprawowania nad nim opieki. Opuszczenie miejsca zamieszkania przez (...) nie było spowodowane jakąś nagłą sytuacją tylko normalną sytuacją życiową gdyż twierdził, że wychodzi po papierosy. Świadczy też o tym fakt zgłoszenia dopiero po ponad 20 - stu godzinach. Gdyby funkcjonariusz przyjmujący zawiadomienie o zaginięciu stwierdził, że istnieje realne zagrożenie życia i zdrowia zaginionego podjąłby decyzję o zakwalifikowaniu go do kategorii I i postępował dalej zgodnie z obowiązującymi przepisami adekwatnymi do poszukiwań w kategorii pierwszej".

(dowód: akta kontroli, str. 143)

2. W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono również nieprawidłowość polegającą na późnym podjęciu czynności w celu potwierdzenia, że zaginiona osoba małoletnia (sprawa kategorii III nr 47/12/ZAG) może przebywać poza granicami RP. Zaginięcie osoby zgłoszono w dniu 11 października 2012 r. Pierwsze czynności – przez

30 dni - prowadził Zespół ds. Nieletnich i Patologii. Następnie sprawę przejął Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji, który sporządził wniosek o wszczęcie poszukiwań za granicą dopiero 26 listopada 2012 r.³⁰, tj. po 16 dniach od dnia przejęcia sprawy. Wniosek sporządzono, więc po 46 dniach od dnia zgłoszenia zaginięcia, w którym poinformowano KPP o prawdopodobnym przebywaniu zaginionego za granicą RP. Obowiązek sporządzenia powyższego wniosku wynika z § 13 ust. 4 pkt 1 i 2 zarządzenia KGP nr 124. Wprawdzie NIK zauważył brak wskazania w zarządzeniu KGP nr 124 wymaganego terminu podjęcia powyższej czynności oraz brak negatywnego wpływu na prowadzone postępowanie (zaginiony został odnaleziony 11 czerwca 2013 r.), jednakże zdaniem NIK opóźnione działanie Zespołu ds. Poszukiwań i Identyfikacji oraz Zespołu ds. Nieletnich i Patologii mogło negatywnie wpłynąć na czas poszukiwań osoby zaginionej.

(dowód: akta kontroli, str. 203-207, 223-237)

Zastępca Naczelnika Wydziału Prewencji wyjaśnił: „Powzięta informacja, że zaginiony małoletni przebywa we Włoszech była przez nas weryfikowana poprzez prowadzenie czynności operacyjnych. W momencie potwierdzenia w/w danych wystąpiono do KWP w Katowicach z wnioskiem o wszczęcie poszukiwań za granicą”.

(dowód: akta kontroli, str.255)

Naczelnik Wydziału Kryminalnego wyjaśnił, że „WK KPP Cieszyn przejął do dalszego prowadzenia poszukiwania (...) od Zespołu ds. Nieletnich w dniu 19 listopada 2012 roku, po czym niezwłocznie sporządzono wnioski do WTO KWP o uzyskanie bilingów i w dniu 26 listopada 2012 roku uzyskano odpowiedź potwierdzającą pobyt matki nieletniego na terenie Włoch. W związku z uzyskaniem wiarygodnej informacji o możliwości pobytu małoletniego na terenie Włoch skierowano jeszcze tego samego dnia wniosek o poszukiwania międzynarodowe zaginionego. Nadmieniam, że ew. opóźnienie w sporządzeniu wniosku nie miało wpływu na tok poszukiwań, gdyż z chwilą rejestracji poszukiwań w KSIP zaginiony jest również automatycznie poszukiwany na terenie państw należących do obszaru Schengen (podobnie jak w przypadku utraconych pojazdów)”.

(dowód: akta kontroli, str.253)

Komendant wyjaśnił, że „Zawiadomienie o zaginięciu (...) zostało zakwalifikowane do kategorii III – z uwagi na kolejną ucieczkę małoletniego. W okresie poprzedzającym sporządzenie wniosku o poszukiwania międzynarodowe trwały czynności operacyjne, mające na celu zweryfikowanie uzyskanej informacji – uzyskano odpowiedź³¹ z WTO KWP w Katowicach potwierdzającą przebywanie nieletniego na terenie Włoch, w związku z czym niezwłocznie skierowano wniosek o poszukiwania międzynarodowe zaginionego”.

(dowód: akta kontroli, str. 240-241, 257)

Ponadto, w toku kontroli pobrano wyjaśnienia w trybie art. 29 ust. 1 lit. f ustawy o NIK od Śląskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji, który w opisywanej wyżej sprawie poinformował, że „Wniosek o poszukiwanie za granicą osoby zaginionej (...) nie wpłynął do KWP w Katowicach. Z uzyskanej w tej kwestii informacji Komendanta Powiatowego Policji w Cieszynie wynika, że wniosek ten

³⁰ Brak daty przekazania pisma do KWP.

³¹ W dniu 26.11.2012 r.

został wysłany ze stanowiska komputerowego, jednak ze względu na upływ czasu brak jest możliwości ustalenia z którego. Ponadto, stanowisko komputerowe funkcjonariusza sporządzającego ten wniosek uległo uszkodzeniu i w konsekwencji zostało wybrakowane. Nadmieniam, że w ramach nadzoru instancyjnego kwestia przekazywania informacji i wniosków o poszukiwania za granicą jest monitorowana przez Wydział Kryminalny KWP w Katowicach, natychmiast po otrzymaniu zawiadomienia o zaginięciu osoby zakwalifikowanej do kategorii I, a także podczas analizy materiałów zebranych w teczkę poszukiwań osoby zaginionej zakwalifikowanej do kategorii I – po upływie 3 miesięcy od wszczęcia poszukiwań, jak też kategorii II – po upływie 1 roku od daty wszczęcia. W przypadku zaginionego (...), czynności poszukiwawcze zostały zakończone przed upływem 1 roku, w związku z czym w ramach nadzoru instancyjnego analiza nie była przeprowadzona na poziomie KWP, a tym samym KWP nie powzięła informacji, że jakiekolwiek czynności miały być zlecone za granicę i że został sporządzony wniosek o poszukiwania za granicą”.

(dowód: akta kontroli, str. 261)

Osoba prowadząca sprawę wyjaśniła, że „(...) wniosek został sporządzony i wysłany w dniu 26 listopada 2012 r. do WWK KWP. W aktach nie ma jednak potwierdzenia wysłania wniosku. Na chwilę obecną z uwagi na upływ czasu brak jest możliwości ustalenia stanowiska, z którego został wysłany wniosek (...)”.

(dowód: akta kontroli, str. 257, 263)

3. W sprawie kategorii I nr - 25/13/ZAG nie dokonano sprawdzenia ostatniego miejsca pobytu osoby zaginionej w celu ujawnienia, zabezpieczenia i utrwalenia śladów i dowodów takich jak ślady linii papilarnych, próbki pisma ręcznego, przedmiotów, z których można pobrać materiał DNA, nie zabezpieczono nagrań z monitoringu i nie sprawdzono czy w rejonie miejsca zaginięcia odnaleziono NN osoby lub NN zwłoki odpowiadające rysopisowi osoby zaginionej, stosownie do postanowień § 9 ust. 1 pkt 5, 6 i 7 zarządzenia Nr 124.

(akta kontroli, str. 212-213, 233)

Komendant wyjaśnił, że „(...) w sprawach tych nie wykonano części przedmiotowych czynności z uwagi na fakt, że sprawa trwała 28 dni (...) i ponieważ sprawę tę zakwalifikowano w pierwszych dniach prowadzenia jako zaginięcie kategorii II. Jednocześnie, (...) sytuacja jest i była doskonale znana funkcjonariuszom KP Ustroń, zaś sama zaginiona przebywała na terenie Niemiec, co także było wiadome praktycznie w momencie przyjmowania zawiadomienia o zaginięciu. Ponadto Funkcjonariusze Zespołu Poszukiwań i Identyfikacji Osób, jak i dyżurni KPP Cieszyn posiadają bieżącą wiedzę (sprawdzenia KSIP i komunikaty) o każdym ujawnieniu NN zwłok, czy też odnalezieniu NN osoby na terenie kraju”.

(akta kontroli, str. 108-110, 266-267)

Ponadto w sprawie nr 25/13/ZAG podkomisarz prowadzący sprawę dodał, że „(...) Z zawiadomienia o zaginięciu wynika, że zaginięcie miało miejsce 10 miesięcy przed złożeniem zawiadomienia. Jednocześnie, jak ustalono zaginiona przebywała na terenie Niemiec, co także było wiadome praktycznie w momencie przyjmowania zawiadomienia o zaginięciu. Tym samym sprawdzenie miejsca zamieszkania zaginionej było niecelowe i w zasadzie niemożliwe.”

(akta kontroli, str. 266)

W ocenie NIK, postanowienia zarządzenia KGP nr 124 w tym zakresie są jednoznaczne i nie dają policjantowi możliwości zrezygnowania z tych czynności. Tym bardziej, że w momencie przyjmowania zgłoszenia o zaginięciu nie da się przewidzieć po ilu dniach znajdzie się osoba zaginiona.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że sprawy przekazywania do laboratoriów materiału biologicznego celem oznaczenia kodu genetycznego i porównania z danymi w Bazie Danych DNA nie zostały w Komendzie uregulowane. NIK zauważa, że oprócz wytycznych uzyskanych w maju 2014 r. podczas szkolenia w zakresie prowadzenia poszukiwań, gdzie podano jako laboratoria właściwe do oznaczania profilu DNA – Laboratorium Kryminalistyczne KWP, CLK lub IES, istnieje możliwość rozeznania się Komendy, czy istnieją w Polsce inne laboratoria, w których czas oczekiwania mógłby być krótszy.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Współpraca Komendy z innymi podmiotami w czynnościach poszukiwawczych

Opis stanu
faktycznego

2.1 Obieg informacji z NFZ i innymi podmiotami przy czynnościach poszukiwawczych

Na 18 analizowanych spraw (z wyłączeniem porwania rodzicielskiego) w dziewięciu sprawach (nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG, 13/14/ZAG, 33/13/ZAG, 32/13/ZAG, 14/13/ZAG, 40/12/ZAG) Zespół ds. Poszukiwań i Identyfikacji wystąpił do Narodowego Funduszu Zdrowia³² o udostępnienie informacji na temat udzielonych przez NFZ świadczeń zdrowotnych na rzecz poszukiwanych.

W sprawach nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG wystąpiły problemy z uzyskaniem powyższych informacji. W sprawach kilkakrotnie (20 lipca 2012 r., 29 kwietnia 2013 r., 5. lutego 2014 r., 10 lutego 2014 r.) wysyłano pisma do NFZ. Na pisma z 20 lipca 2012 r. i 29 kwietnia 2013 r. KPP nie otrzymała odpowiedzi. W sprawach nr 33/13/ZAG, 14/13/ZAG i 32/13/ZAG na pisma z dnia 5.06.2014 r. oraz w sprawie nr 13/14/ZAG na pismo z dnia 23.06.2014 r. do dnia zakończenia kontroli nie uzyskano żądanych informacji. W pozostałych analizowanych przypadkach czas oczekiwania na odpowiedź z NFZ wynosił około miesiąca.

(akta kontroli, str. 220-221, 226-227, 237)

Odnosnie współpracy z NFZ Komendant poinformował „KPP nie podejmuje szczególnych kroków w celu szybszego uzyskiwania odpowiedzi od NFZ, ani innych instytucji”.

(akta kontroli, str.106-107)

³² Zwanego dalej „NFZ”.

W sprawie nr 40/12/ZAG (zgłoszenie zaginięcia z 15 września 2012 r.) współpraca z NFZ, poprzez wskazanie w dniu 7 czerwca 2013 r. przez Fundusz miejsca realizacji świadczenia zdrowotnego przez zaginioną w okresie trwania poszukiwań (od stycznia do marca 2013 r.) przyczyniła się do zakończenia sprawy. Podczas kontaktu ze wskazanym przez NFZ szpitalem potwierdzono tożsamość zaginionej. Sprawę zakończono w dniu 11 czerwca 2013 w trybie § 18 ust. 1 pkt 2.

(akta kontroli, str. 179-182, 226)

W sprawie nr 14/13/ZAG kontaktowano się ponadto z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych. Odpowiedź uzyskano w ciągu 10 dni.

(akta kontroli, str. 226-227)

W analizowanych przypadkach nie wystąpiły problemy z uzyskaniem informacji od placówek służby zdrowia.

(akta kontroli, str. 220-221, 226-227, 237)

W sprawach nr 25/12/ZAG, 26/12/ZAG, 27/12/ZAG, 28/12/ZAG w dniu 2 kwietnia 2013 r. Komendant KPP wysłał do Dyrektora Zarządu Granicznego Komendy Głównej Straży Granicznej dwa wnioski o udostępnienie informacji na temat przekraczania granicy przez zaginionych. Odpowiedź wpłynęła do KPP w dniu 10 kwietnia 2013 r. z informacją, że nie odnotowano faktów odprawy granicznej osoby zaginionej. Ponadto w sprawach tych Policja współpracowała z Rzecznikiem Praw Dziecka, Ambasadą RP w Niemczech, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii, Fundacją Itaka oraz Sądem Rejonowym w Cieszynie.

(akta kontroli, str. 212-221)

W pozostałych analizowanych przypadkach KPP nie współpracowała z innymi niż Policja służbami państwowymi, ani podmiotami prywatnymi przy prowadzeniu poszukiwań. W analizowanych sprawach nie wystąpiły przypadki współdziałania z Państwową Strażą Pożarną, jednakże jak poinformował Komendant „(...) w szczególności KPP korzysta z pomocy jednostek PSP w sprawach zaginięć kategorii I, m.in. nr 10/13/ZAG, 21/14/ZAG, 23/14/ZAG. Ponadto w większości spraw poszukiwawczych korzystano z pomocy lokalnych mediów, Straży Miejskiej, Policji czeskiej – poprzez Wspólny Punkt Kontaktowy Chotebuz. Zauważyć należy, że najczęściej w sprawach, w których poszukiwania zostały skutecznie zakończone w przeciągu kilku godzin od zgłoszenia zaginięcia na terenie podległym KPP Cieszyn, a korzystano z pomocy instytucji poza-policyjnych, materiały z prowadzonych czynności, po ich zakończeniu, trafiają bezpośrednio do archiwum. (...) Dotyczy to tylko takich sytuacji, gdy poszukiwania zaginionych osób są prowadzone przez jednostki podległe (Komisariaty Policji) i zostają zakończone pozytywnie – czyli odnalezieniem zaginionego w bardzo krótkim czasie – najczęściej do kilku godzin, przy czym z wykonywanych czynności sporządza się dokumentację jedynie w formie notatki zbiorczej ujmującej wszelkie podjęte działania związane z poszukiwaniami, nie zakładając „teczki poszukiwania”. W takich okolicznościach dokumentacja w formie samej notatki nie jest przekazywana do Zespołu ds. Poszukiwań, a jedynie składana ad acta w archiwum KPP Cieszyn.” Komendant dodał, że „Współpraca z podmiotami pozapolicyjnymi oraz Prokuraturą jest w znacznej większości zadowalająca”.

(akta kontroli, str. 220-221, 226-227, 237, 165, 198)

Do analizy wybrano wskazane przez Komendanta powyżej sprawy dotyczące współpracy z PSP. Analiza spraw nr 10/13/ZAG, 21/14/ZAG, 23/14/ZAG wykazała,

że działania ratownicze prowadzone przez Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze³³ Cieszyn i Skoczów, przy udziale OSP powiatu cieszyńskiego prowadzone były sprawnie i bez zbędnej zwłoki. Działania prowadzone na zlecenie KPP, koordynowane były przez JRG. Od momentu zgłoszenia przez KPP poszukiwań do PSP, jednostki ratownicze przybywały na miejsce poszukiwań w czasie od 10 do 22 minut.

(akta kontroli, str. 244-249, 262-264)

Ponadto w sprawie uzyskano informacje w trybie art. 29 ust. 1 lit. f ustawy o NIK od Zastępcy Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie który poinformował, że w okresie objętym kontrolą jednostki ochrony przeciwpożarowej powiatu cieszyńskiego uczestniczyły 21 razy w czynnościach poszukiwawczych osób zaginionych prowadzonych przez jednostki terenowe KPP w Cieszynie. Przedmiotowa współpraca przebiegała w sposób sprawny, a jednostki ochrony przeciwpożarowej realizowały zadania polegające na pomocy w przeszukiwaniu znacznych obszarów, cieków i zbiorników wodnych, oświetleniu terenu działań, wymianie informacji na poszczególnych etapach akcji, udzielaniu kwalifikowanej pierwszej pomocy osobom poszkodowanym oraz innych czynnościach wymagających użycia specjalistycznego sprzętu.

(akta kontroli, str. 192)

W okresie objętym kontrolą KPP Cieszyn nie prowadziła wspólnych szkoleń ani ćwiczeń z podmiotami pozapolicyjnymi w zakresie poszukiwań osób zaginionych.

(akta kontroli, str. 51)

Odnosnie rozlokowania grup ratowniczo-poszukiwawczych Komendant poinformował: „Zgodnie z procedurą zlecenia przeprowadzenia akcji ratowniczej właściwej jednostce PSP w przypadku zaistnienia potrzeby przeprowadzenia akcji przy udziale PSP, dyżurny KPP Cieszyn informuje dyżurnego KWP Katowice, który to powiadamia PSP Katowice. Dalsze czynności koordynuje PSP Katowice angażując właściwą Specjalną Grupę Poszukiwawczo-Ratowniczą będącą w stanie gotowości danego dnia.”

(akta kontroli, str. 51)

91 % ankietowanych w prowadzonych przez nich czynnościach poszukiwawczych korzystało ze wsparcia podmiotów pozapolicyjnych, tj. PSP, NFZ, Urząd Skarbowy, ZUS, Urząd Miasta, Starostwo Powiatowe, Służba Graniczna, Służba Więzienna, Fundacja Itaka.

(akta kontroli, str.175)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Przepisy ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji a skuteczne prowadzenie poszukiwań

³³ Zwane dalej „JRG”.

Opis stanu
faktycznego

W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki odstąpienia od czynności poszukiwawczych z uwagi na brak podstaw prawnych do ich prowadzenia.

(akta kontroli, str. 52, 227, 238)

Nie odnotowano przypadków odmowy przez Wydział Techniki Operacyjnej³⁴ KWP w Katowicach dokonania ustaleń, o które występowała Komenda. W każdej ze spraw, w której Zespół ds. Poszukiwań występował do WTO o sporządzenie bilingów czy o ustalenie lokalizacji logowania telefonu, WTO przekazało ustalenia do KPP niezwłocznie.

(akta kontroli, str. 52, 222-227, 238)

Zdaniem 36% funkcjonariuszy w toku prowadzenia przez nich czynności poszukiwawczych istniała potrzeba zwrócenia się do WTO o ustalenie danych, tj. bilingów lub lokalizacji logowania telefonu komórkowego. O ustalenie powyższych informacji zwracano się na podstawie § 10 ust. 1 pkt 4 i ust. 2 zarządzenia KGP nr 124. 64% ankietowanych nie widziało takiej potrzeby. Jako powód niewystępowania do WTO w powyższych sprawach, pomimo takiej potrzeby, podano brak aktywnego telefonu zaginionego lub krótki okres poszukiwań.

(akta kontroli, str. 175)

W sprawach nr 25/12/ZAG, nr 26/12/ZAG, 27/12/ZAG i 28/12/ZAG dotyczących zaginięcia czteroosobowej rodziny i nawiązania kontaktu mailowego z zaginionym za granicą, nie było możliwości zakończenia sprawy poszukiwawczej w trybie § 18 ust. 1 pkt 1-7 zarządzenia KGP nr 124³⁵.

(akta kontroli, str. 212-222)

Odnosnie ustawowych kompetencji przy prowadzeniu czynności poszukiwawczych Komendant poinformował „Według mnie Ustawa o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r., w szczególności art. 14 nie reguluje w sposób literalny uprawnień Policji w zakresie prowadzenia poszukiwań osób. Istotnym jest aby ujednolicić w Ustawie prawa Policji do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych także w sprawach zaginięć osób, gdy zaginięcie nie ma związku z naruszeniem prawa, np. poprzez prawo do uzyskiwania i przetwarzania danych telekomunikacyjnych, zwłaszcza iż Zarządzenie 124 KGP obliguje Policję do takiego działania również w przypadku zaginięcia kategorii II (§10 ust. 2) w sytuacji gdy Ustawa o Policji nie daje takiego uprawnienia (art. 19). Należałoby również rozważyć możliwość gromadzenia w bazie danych DNA pobranego materiału biologicznego od osób zaginionych i ich najbliższych w celach porównawczych – obecnie system nie daje takiej możliwości – baza jest przeszukiwana jednorazowo”.

(akta kontroli, str. 196-197)

Odnosnie braku podstaw prawnych innych podmiotów do udziału przy prowadzonych przez Policję czynnościach poszukiwawczych Komendant poinformował, że „Wydział Kryminalny KPP Cieszyn zwraca się z wnioskiem o udzielenie informacji do wielu instytucji, z których niektóre nie udzielają odpowiedzi w przypadku negatywnych ustaleń tj. gdy osoba nie widnieje w ich ewidencji. Niektóre organy jak np. Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach uważają, że nie mają takiego obowiązku nawet gdy osoba jest poszukiwana poszukiwaniami zwyczajnymi tj. listem gończym, zarządzeniem o ustaleniu miejsca pobytu, czy też nakazem doprowadzenia do Zakładu Karnego. Tym bardziej trudno jest oczekiwać od tych organów udzielania informacji w zakresie poszukiwania osób zaginionych, kiedy brak jest podstaw prawnych w tym zakresie, bądź są one niejednoznaczne i różnie interpretowane. W ocenie KPP Cieszyn każda osoba, a w szczególności

³⁴ Zwanego dalej „WTO”.

³⁵ Sprawa opisana w punkcie 1.1 lit c) niniejszego wystąpienia.

każdy organ administracji państwowej, ma obowiązek udzielić informacji o żądanej treści, a już tym bardziej wskazać miejsce przebywania osoby poszukiwanej (art. 280 par. 1 pkt 4 kpk i art. 239 par. 1 kk). Te regulacje prawne nie odnoszą się jednak do spraw poszukiwawczych osób zaginionych”.

(akta kontroli, str. 106-107)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁶, wnosi o:

1. **Nadawanie osobom zaginionym kategorii zgodnych z postanowieniami zarządzenia KGP nr 124.**
2. **Podejmowanie czynności wskazanych dla kategorii I w zarządzeniu KGP nr 124.**
3. **Niezwłoczne sporządzanie wniosków o poszukiwania za granicą, w celu prawidłowej realizacji procedury określonej w zarządzeniu KGP nr 124 przy poszukiwaniu osób zaginionych za granicą.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 16 września 2014 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Katarzyna Kozieł
Specjalista k.p.**

.....

³⁶ Dz. U. z 2012 r., poz.82, ze zm.